

Rekommendationer NLL

Nationell Läkemedelslista

Innehåll

Rekommendationer NLL Nationell Läkemedelslista	1
Beskrivning av dokumentet.....	3
Bakgrund	3
Behov av gemensamma rekommendationer	3
Läsåtkomst i NLL	4
Läsa information i NLL	4
Skrivanslutning i NLL.....	4
Hantera information i NLL	4
Hantera skillnader mellan NLL och journalsystemet.....	4
Övriga	5
Pascal.....	5
Ändra information	5
Makulera eller avslut	5
Dosjustering av sjuksköterska	5
Tillföra ny information.....	5
Särskilda doseringar	5
Överskrider rekommenderad dos	6
Datum på förskrivningar.....	6
Hantering vid reservnummer och samordningsnummer	6
Samtycke och spärrar	6
Förskrivare kan dölja uppgifter av sekretesskäl	7
Hantering vid skyddade personuppgifter	7
Skillnad mellan NLL och NPÖ.....	7
Förskrivningskollen.....	7
Fritidsförskrivning	7
Referenser	8

Rekommendationen Nationell Läkemedelslista (NLL)

Beskrivning av dokumentet

Denna rekommendation är skapad med utgångspunkt i gällande Lag om nationell läkemedelslista (2018:1212).

Dokumentet är utgivet av NAG NLL i samarbete med NAG LOK och godkänd av NSG läkemedel och medicinteknik.

Rekommendationen är skriven utifrån att journalsystemen förutsätts kunna visa upp/läsa information från NLL, skicka e-recept i NLL-format samt avsluta/makulera förskrivningar i NLL. Alternativt får Förskrivningskollen användas om funktionalitet saknas i journalsystemet.

Rekommendationen är framtagen som stöd inför arbetet med lokala rekommendationer hos respektive vårdgivare.

Rekommendationerna revideras löpande vid behov.

Bakgrund

Detta dokument är en gemensam rekommendation för alla regioner i Sverige. Respektive vårdgivare ansvarar för att rekommendationen används som ett stöd för att ta fram rutiner som implementeras i de egna verksamheterna.

Nationella Läkemedelslistan (NLL) har som syfte att ge hälso- och sjukvården, apoteken och patienten samma bild av patientens förskrivna och uthämtade läkemedel och andra varor. NLL visar information om patientens samtliga förskrivningar och uttag. Detta gäller oavsett vilket system som används vid förskrivning och oavsett vilket apotek som expedierar recept. Patienten tar del av information i NLL via e-tjänsten Läkemedelskollen, som nås antingen via 1177.se eller via E-hälsomyndigheten (EHM). Behörig vårdpersonal har tillgång till NLL direkt i sitt journalsystem alternativt via E-hälsomyndigheten e-tjänst Förskrivningskollen. Behörig apotekspersonal har tillgång till NLL via sitt apotekssystem.

Behov av gemensamma rekommendationer

NLL är en nationell källa som ägs och förvaltas av E-hälsomyndigheten. För att arbeta mer enhetligt med samma information krävs en strävan mot gemensamma rutiner och riktlinjer. Detta för att patienten ska få en uppdaterad lista över sina recept genom att förskrivaren uppdaterar NLL.

En ytterligare aspekt är att regionerna gemensamt identifierar behoven för NLL och har dialog med EHM och journalsystemsleverantörer för att NLL:s målbild ska uppnås.

Läsåtkomst i NLL

Behörig vårdpersonal kan se vilka förskrivna läkemedel patienten har kvar att hämta ut och vilka som är uthämtade direkt från sitt journalsystem.

Läsa information i NLL

NLL bör kontrolleras när hälsa- och sjukvårdspersonal behöver information om förskrivningar och uthämtade läkemedel för patienten.

Exempel när NLL bör användas:

- Ändring av ordinationer (t.ex. dosändring)
- Förnyelse av recept
- Enkel/fördjupad läkemedelsgenomgång
- Akutbesök och besök i öppenvård
- Inskrivning i slutenvård, hemsjukvård, särskilt boende eller avancerad sjukvård i hemmet
- Utskrivning från slutenvård
- Om patienten besökt vårdgivare som inte använder samma journalsystem/samma installation
- Uppföljning av läkemedelsbehandling (information om uthämtade läkemedel)

Skrivanslutning i NLL

Skrivanslutning innebär att information i NLL kan ändras från journalsystemet av behörig personal. Funktionalitet kan skilja mellan olika journalsystem beroende på utvecklingstakt.

Hantera information i NLL

Samtliga förskrivare ansvarar för att hantera information i NLL för de läkemedel som de har förskrivningsrätt för.

Hantera skillnader mellan NLL och journalsystemet

Förskrivningarna i NLL ska så långt som möjligt spegla patientens aktuella ordinationer i journalsystemet. Nedan beskrivs ett par av de vanligaste situationerna.

Förskrivning finns i NLL men motsvarande ordination saknas i journalsystemet

- Om förskrivare bedömer att informationen från förskrivningen i NLL är den korrekta, bör motsvarande dokumentation skapas i journalsystemet.
- Om förskrivare bedömer att förskrivningen i NLL är felaktig eller inte aktuell, bör förskrivningen avslutas i NLL eller kontakt tas med ansvarig förskrivare.

Förskrivning finns i NLL och motsvarande ordination i journalsystemet är inte överensstämmande

- Om förskrivare bedömer att informationen från förskrivningen i NLL är den korrekta, bör dokumentation i journalsystemet justeras.
- Om förskrivare bedömer att förskrivningen i NLL är felaktig eller inte aktuell, bör förskrivningen avslutas i NLL eller kontakt tas med ansvarig förskrivare. Ny förskrivning skickas från journalsystemet, med utgångspunkt från den aktuella ordinationen.
- Vid avslut av läkemedelsbehandling ska alla kvarvarande förskrivningar för behandlingen avslutas av förskrivaren.

- Läkemedel som förskrivits av förskrivare men inte tagits av patienten bör avslutas i NLL och anledningen dokumenteras i journalen. Alternativt tas kontakt med ansvarig förskrivare.
- Läkemedelsförändringar under vårdtid (inneliggande patient), eventuella förändringar uppdateras i NLL vid utskrivning.

Ordination finns i journalsystemet men aktuell förskrivning saknas i NLL

- Ta ställning till om förskrivning behöver skickas.
- Läkemedel som patienten är ordinerad men som inte ska expedieras på apotek hanteras enligt lokala rutiner.

Övriga

- Läkemedel som patienten är ordinerad men som inte ska expedieras på apotek, t.ex. rekvisitionsläkemedel eller receptfria läkemedel, hanteras enligt lokala rutiner.

Pascal

Pascal är inte ett journalsystem utan ett förskrivningssystem. Pascal arkiverar ingen information om förskrivningar utan visar upp de förskrivningar som finns i NLL. Därför ska alla förskrivningar till dosanslutna patienter även journalföras i det lokala journalsystemet. Se lokala rutiner för hantering.

Ändra information

Makulera eller avslut

Makulera i NLL innebär att en förskrivning tas bort på grund av registrering till fel patient eller registrering av felaktiga uppgifter i förskrivningen. Det kan endast göras om inga uttag är genomförda. Makulera används för att ta bort förskrivningen och förhindra att patienten felaktigt får tillgång till ett läkemedel som inte är avsett för patienten.

Avsluta i NLL innebär att förskrivaren avslutar en förskrivning t.ex. för att patienten inte längre ska behandlas med läkemedlet, att doseringen inte längre gäller eller att det finns ett nyare recept som ska användas istället. Att avsluta ett recept gör att kvarvarande uttag inte längre kan expedieras på apotek.

Dosjustering av sjuksköterska

Dosjustering som utförs enligt HSLF-FS 2017:37, 6 kap. 8§, av t.ex. astmasjuksköterska, diabetessjuksköterska, hjärtsjuksköterska registreras inte i NLL i nuläget. För att det ska synas i NLL måste en läkare uppdatera förskrivningen. Se lokala riktlinjer för hur dokumentation genomförs.

Tillföra ny information

Särskilda doseringar

Komplexa doser

Komplexa doser är t.ex. upptrappningar, nedtrappningar eller läkemedel som ges "enligt schema". Hela dosen ska skrivas strukturerat i förskrivningen i första hand i den mån NLL klarar av doseringen. Om inte ska dosen anges som "enligt särskild ordination" och exakt dos förmedlas till patienten antingen som fritext i förskrivningen eller via annan typ av doseringsschema.

Pausad behandling

Hanteras enligt lokala rutiner. Vid längre uppehåll rekommenderas att recept avslutas (dvs. återstående uttag tas bort) för att motverka felaktig behandling.

Läkemedel som ges i perioder t.ex. vid skov

Doseringen av läkemedel som ges under perioder, som läkemedel vid säsongsbunden allergi eller vid olika typer av skov, kan inte uttryckas exakt i NLL:s doseringsmöjligheter. Dosering på dessa förskrivningar bör anges som vid behov.

Hantering av förskrivning med okänd behandlingstid

Förskrivning av läkemedel som ska tas t.ex. inför en behandling/operation eller där längden på behandlingstiden är begränsad, men okänd vid ordinationstillfället, (ska vara kort). Ange begränsad giltighetstid på receptet alternativt begränsat antal uttag.

av läkemedel som ska tas t.ex. inför en behandling/operation eller där behandlingstiden ska vara kort. Ange begränsad giltighetstid på receptet alternativt begränsat antal uttag.

Överskrider rekommenderad dos

Används om läkemedelsdosen överskrider rekommenderad dos enligt FASS och/eller regionala terapirekommendationer. Övriga avsteg från rekommendationer (som inte är överskriden dos) anges i fältet kommentarer till apoteket.

Datum på förskrivningar

Senaste datum för avslut av behandling och **senaste datum för uppföljning av behandling** är inte obligatoriska och det kan finnas förtydligande information i journal.

Hantering vid reservnummer och samordningsnummer

Recept till patient med reservnummer och samordningsnummer måste skickas till specifikt apotek med födelsedatum. Recepten är endast sökbara på det specifika apoteket och är inte tillgängliga i NLL.

Samtycke och spärrar

Patient som nekar till sitt samtycke

Om patienten nekar samtycke till NLL är förskrivaren inte skyldig att förskriva läkemedel till patienten. Förskrivaren bör i tillfälle av akut medicinsk situation överväga den medicinska nyttan och behovet att förskriva läkemedel. Finns ett akut behov av behandling kan förskrivning övervägas. I dessa situationer är dialog med patienten viktig.

Invånare kan dölja uppgifter av integritetsskäl

NLL ger invånaren möjlighet att integritetsspärra recept t.ex. via Läkemedelskollen. Spärren gör att behörig hälso- och sjukvårdspersonal inte kan se förskrivningen.

Spärren får endast brytas om invånaren ger samtycke till detta eller vid så kallad nödåtkomst. Det kan t.ex. vara om patienten är medvetslös och förskrivaren behöver se alla patientens förskrivningar.

Om patienten nekar att låta förskrivaren se spärrade förskrivningar är förskrivaren inte skyldig att behandla patienten, såvida det inte finns ett akut behov av behandling. Förskrivaren kan alltså vägra att förskriva läkemedel till en patient om förskrivaren inte får se de förskrivningar som spärrats.

Förskrivare kan dölja uppgifter av sekretesskäl

Sekretesspär - spärra behandlingsorsak

I NLL kan förskrivare spärra behandlingsorsak för patienten. Spärren gör att behandlingsorsaken inte visas i Läkemedelskollen. Även om behandlingsorsaken är spärrad i NLL kan patienten oftast se denna via journalen på 1177. Rekommendationen är därför att i de fall det är olämpligt att patienten tar del av behandlingsorsaken ska behandlingsorsaken inte anges i avsett fält i förskrivningen, utan istället anges en annan lämplig text som behandlingsorsak (och behandlingsändamål).

Tänk på att patienten kan ta del av övrig journaldokumentation via Journalen på 1177.

Sekretesspär - spärra för vårdnadshavare

Se information om patienter med skyddsbehov, [Spärrar, - Utbildning för användare av Nationella läkemedelslistan](#)

Hantering vid skyddade personuppgifter

I särskilda fall kan personuppgifter behöva skyddas ytterligare. Det är därför viktigt att vården gör en individuell bedömning utifrån den enskildes situation. Riktlinjer för hur recept kan förskrivas till patienter med skyddsbehov bör finnas hos respektive vårdgivare. För ytterligare vägledning om förskrivning till patienter med skyddsbehov hänvisas till Läkemedelsverket.

Skillnad mellan NLL och NPÖ

I NLL syns patientens recept som är förskrivna de senaste fem åren. I NLL syns även gjorda uttag på apotek och hur många uttag som finns kvar. Läkemedel som administreras inom vården visas inte i NLL (dvs. läkemedel som inte förskrivs på recept).

I NPÖ syns aktuella ordinationer från de vårdgivare som valt att dela denna information. I NPÖ visas journalanteckningar för längre tid tillbaka. Detta innebär att äldre information om läkemedelsbehandlingar från andra vårdgivare samt ordinationer som inte förskrivits hittas i journalanteckning i NPÖ. Denna information kan behövas för att t.ex. hitta äldre utsättningsorsaker, tidigare behandlingar samt dokumentation om biverkningar som patienten upplevt. Även överkänsligheter mot läkemedel kan ibland hittas i NPÖ.

Förskrivningskollen

Förskrivningskollen är E-hälsomyndighetens e-tjänst för NLL och kan användas som reservrutin om kopplingen till NLL inte fungerar i journalsystemet.

Om journalsystemet inte har full anslutning till NLL behöver avslut av förskrivning från andra system/vårdgivare samt sekretesspär hanteras via förskrivningskollen.

Fritidsförskrivning

Samma ansvar och rekommendationer gäller vid fritidsförskrivning som för annan förskrivning. Se även lokala rutiner.

Nationellt system för kunskapsstyrning
Hälsa- och sjukvård
Sveriges regioner i samverkan
Kontaktperson Susanna Eklund, processtöd NSG läkemedel
och medicinteknik

Datum för publicering

Kontaktuppgifter: susanna eklund@skr.se

Referenser

Lag om nationell läkemedelslista (2018:1212)

Patientdatalagen (2008:255)

Sjuksköterskor, justering av dosering HSLF-FS 2017:37, 6 kap. 8§

[Skyddade personuppgifter vid receptförskrivning](#) (rekommendation från SKR, uppdaterad 2024)

Utbildningsmaterial från E-hälsomyndigheten [Nationella läkemedelslistan för hälso- och sjukvårdspersonal - Utbildning för användare av Nationella läkemedelslistan](#)